

2020-03-26

Kommentarer till föreliggande förslag till "**Nyköpings kommuns Serviceplan**". Riktlinjer för utveckling av service på Nyköpings landsbygd.

Kommunbygderådet har, på kommunens uppdrag, medverkat i arbetet med att ta fram ett underlag till den nu föreliggande Serviceplanen. Vi har noterat med tillfredsställelse att förslaget i hög grad bygger på det underlag Kommunbygderådet levererat men vi vill ändå komma med några kompletterande synpunkter och några konkreta förslag som redovisas i det följande:

Vi tycker det är positivt att förslaget till riktlinjer tar sin utgångspunkt i konkreta påståenden.

1. Oavsett var man väljer att bo skall det finnas **likvärdiga** förutsättningar och möjligheter till en god livskvalitet.
2. Kommunen har identifierat ett behov av en serviceplan för att **säkerställa** servicen på landsbygden.
3. Kommunen **stödjer** Sörmlands regionala serviceprogramms fyra prioriterade områden: kommersiell- och offentlig service, IT-infrastruktur, bygga och bo samt jobb och entreprenörskap.

1.1 Syfte

Syftet med den kommunala serviceplanen är att skapa en helhetsbild av tillgången av service på landsbygden och att planen skall vara en riktlinje för att upprätthålla och utveckla en rimlig servicenivå för landsbygdens boende, företag, föreningar och besökare. Vi hade gärna sett att serviceplanen innehållit några konkreta beskrivningar "hur" skall upprätthållas och utvecklas när syftet också är att "förverkliga kommunens landsbygdspolitik".

1.2 Avgränsning

Under denna rubrik sägs att serviceplanen inte innehåller några åtgärdsförslag för lagstiftad verksamhet ålagd kommunen. Samtidigt skall planen stödja och stimulera tillgången till kommersiell och offentlig service och i denna ingår även lagstadgad verksamhet exempelvis skola som är en grundläggande service för ett flertal av de mindre landsbygdsorterna. Vidare sägs att serviceplanen inte omfattar områden där det redan finns rådande strategier och planer samtidigt som serviceplanen är en viktig del i kommunens Landsbygdsstrategi?

2.1 Nyköpings landsbygd

I inledningen till detta avsnitt kan man läsa "Landsbygden i Nyköping är stor till ytan. Här bor en tredjedel av kommunens cirka 57.000 invånare. Målsättningen är att öka med 700 invånare netto årligen"! Det låter som en ambitiös målsättning för landsbygden men vi misstänker att det inte är avsikten? Däremot tycker vi att det är rimligt att en viss del av befolkningsökningen destinerar till landsbygden och de mindre orterna. Vi föreslår 20 % eller 140 personer årligen.

Vi tycker också att det är värt att notera att mer än en tredjedel av kommunens företag finns på landsbygden, ett förhållande som ytterligare understryker behoven av en aktiv landsbygdspolitik och en väl utbyggd service.

En petitesse i meningen om infrastruktur. Där står "E4 och tåg". Bör kanske vara E4 och järnväg eller ännu hellre "motorväg E4 och södra stambanan"?

I det avslutande stycket önskar vi följande tillägg: Ostlänken och nya stationsområden kommer i framtiden korta restiderna och ge ännu bättre

förutsättningar för invånare och företag att bo, leva och verka på landsbygden **villkorat att pendlingsmöjligheter säkras upp på den gamla stambanan.**

2.2 Grundläggande service

Under denna rubrik förs en diskussion om regionens tillhandahållande av akutsjukvård, hälsovård och kollektivtrafik i samarbete ned Nyköpings kommun. Vi vill understryka att sjukvård och kollektivtrafik i kommunens ytterområden förutsätter ett bättre samarbete över kommun- och länsgränser. (den här frågan har åskådliggjorts i redovisningen från projektgruppen i Stavsjö).

I den förtydligande figuren (Transport och vägnät) Vård och omsorg och t ex hemtjänst.

2.4 Nuläget över service på landsbygdsorterna

Varje ort har fått en möjlighet att direkt kommentera på förslaget till Serviceplan. Kommunbygderådet menar att dessa svar ska få ett företräde när det gäller den enskilda orten. I tillägg eller i avsaknad av sådana svar vill styrelsen för Kommunbygderådet föra fram följande synpunkter vad gäller beskrivningen av de enskilda orterna:

1. **Stavsjö:** I Stavsjö saknas fritidshem på eftermiddagarna. Det fritidshem som erbjuds är geografiskt placerat i Ålberga och därifrån saknas transport till hemorten.Stavsjö

2.**Stavsjö:** I orten finns Stavsjö Herrgårdsflygel som är ett livsstilshotell beläget inom bruksområdet men med en stark besöksmässig koppling till Kolmårdens Djurpark i Norrköpings kommun.

Generellt sett är Stavsjö en livskraftig ort beroende på dess närhet till Norrköpings kommun i Östergötland och Krokek som stavsjöborna är hänvisade till som sin närmaste serviceort när det gäller skola, livsmedel, apoteksvaror, sjukvård, byggvaror och pendling till tätorter som Nyköping, Norrköping, Linköping och Stockholm.

I Stavsjö finns KUAB som i sin roll av att ha byggt lägenheter, som fastighetsägare nu driver hyresbostäder för 55+. KUAB driver även

Stavsjögården som är en form av gemensamhetsanläggning där kommunens förskola, Kolmårdens Bridgeklubb, vävstuga, frisersalong och enskilda familjer hyr gymnastik- och slöjdsalen, samt att ett allmänt bibliotek säkrats upp.

Under prioriteringar bör beskrivningen "bristfällig kommunikation **mellan** länsgränserna" ändras till "bristfällig kommunikation **över** länsgränserna". Bristen är allvarlig.

Under ortsinvånarnas prioriteringar poängteras patientrisken när journalsystemen inte är länkade mellan regionerna och det kan vara en slump om en akuttransport med ambulans går till Nyköping eller Norrköping/Linköping. Förhållandet som kan vara livsavgörande är avhängigt om ambulansen råkar skickas från Östergötland eller Sörmland.

3. **Ålberga:** Digital lanthandel finns i Ålberga

4. **Vrena:** Det står "privat förskola och skola". Det bör stå "föräldraägd" så som det står om Lästringes skola, eller ännu hellre "föräldrakooperativ" för båda.

5. Camping redovisas två gånger och bör utgå ur den rubrik som är hotell. Rubriken kan då bli Hotell/ vandrarhem.

6. Återvinningsstation redovisas två gånger. Den andra gången bör tas bort

7. Rubriken Ideell verksamhet spänner över ett brett område och det kan väl ifrågasättas om det är att hänföra till begreppet service. Vi föreslår rubriken Allmän samlingslokal.

Däremot kan det väl finnas anledning att på annan plats i texten lyfta fram den stora betydelse som föreningslivet har på landsbygden. Den breda floran av ideell verksamhet i alla dess former bidrar till att kompensera en del av den bristande offentliga servicen.

2.6 Näringslivets behov av service på landsbygden

I ett tidigare avsnitt har vi lyft fram behovet av samordning av kollektivtrafik över kommun- och länsgränser men det förtjänar att upprepas. En viktig förutsättning för landsbygdens företag är att kunna säkra sin

kompetensförsörjning och då är en väl fungerande kollektivtrafik ett måste. (synkroniseras med arbetstider - ej synk)

Tillgång till drivmedelsstationer på de orter där sådan saknas är också högt prioriterat och erforderliga åtgärder bör på ett tydligt sätt redovisas i serviceplanen.

Bostäder ligger per definition utanför serviceplanens uppdrag men den frågan är av så helt avgörande betydelse för näringslivets möjligheter att utvecklas på landsbygden och för de mindre orterna att utvecklas så att de i sin tur kan erbjuda ett tillräckligt serviceunderlag - att frågan förtjänar att uppmärksammas i texten.

3. Analys

Vi vill gärna understryka de inledande meningarna att **hela** Nyköpings kommun skall växa hållbart och att en balans i tillväxten mellan centralorten och de mindre orterna på landsbygden är eftersträvansvärt - men det kräver också konkreta åtgärder.

När det gäller utmaningar som indirekt ger förutsättningar och möjliggör för service på landsbygden är bostäder det mest centrala.

Landsbygdsskolornas framtid måste säkerställas genom konkreta åtgärder. Den nuvarande osäkerheten och otryggheten är en riskfaktor som kan underminera arbetet med landsbygdsutveckling.

Tillgång till drivmedel och dagligvaror måste säkerställas på orter där dessa saknas.

Kollektivtrafik skall säkerställas, även över kommun och länsgränser och anpassas till arbetstider och skolgång.

4. Slutsats

Kommunbygderådet delar de slutsatser som dras men vill därutöver förtydliga följande:

1. För att kommunens landsbygd skall vara attraktiv och bidra med utveckling och tillväxt bör övergripande landsbygdsåtgärder **i form av bostäder, skola och kommunikationer** implementeras.

2. Det är av avgörande betydelse att kommunen **stödjer och stimulerar** de aktörer som visar intresse för att investera på landsbygden, både för invånare, företag och föreningar.

3. Det är viktigt att kommunen är mycket tydlig i de beslut som ligger fast gällande landsbygdens skolor **och vidtar åtgärder för att säkerställa besluten.**

5.1 Landsbygdssäkring

Vi noterar att det i Serviceplanen förs en diskussion om **landsbygdssäkring** samtidigt som vi kan konstatera att planen ställer frågan utan att lämna något svar. För Kommunbygderådet är det viktigt att veta vad resonemanget innebär i praktiken och vi är beredda att medverka i utformningen av den tolkning som så småningom ska fastställas.

5.2 Samverkansmodell mellan kommun och landsbygd.

Vi ställer oss också frågande inför begreppet **medborgarbudget** som sägs vara ett demokratiskt system att involvera medborgare i fördelningen av vissa för ändamålet avsatta offentliga resurser. Vi ser gärna att begreppet utvecklas mer konkret, i synnerhet vilka slags mandat en sådan budget ska föra med sig.

När det gäller begreppet "landsbygdsforum" så använder serviceplanen två begrepp; Landsbygdsforum och Landsbygdsutvecklingsforum. Det är olyckligt och bör rättas till.

Nyköpings Kommunbygderåd

Vi föreslår att avsnittet inleds med följande formulering; På samma sätt som kommunen etablerat modellen med "en väg in" och "dukat bord" så har boende och företagare på landsbygden organiserat sig i ett **Kommunbygderåd** som har till uppgift att företräda landsbygdens intressen. Kommunbygderådet är det lokala ledet i organisationen "Hela Sverige skall leva" med en riksorganisation och med länsbygderåd på den regionala nivån.

8. Referenslista

Här saknas kommunens **Bostadsförsörjningsstrategi** av vilken framgår att bostäder skall byggas i hela kommunen.

Bilaga 1

5.4 Aktiviteter för Nyköpings kommuns serviceplan

Vi har i ett tidigare avsnitt ställt frågan vad begreppet "medborgarbudget" innebär. Enligt aktivitetslistan är en modell för administration på plats men modellen är uppenbarligen inte kommunicerad till de som berörs.

Bygga och bo

Serviceplanen bör även belysa kommunens ställningstagande i frågor som vilja att finansiera investeringar, kommunala avgifter, detaljplanering och bygglov. Beskrivningen kan med fördel följa upp goda exempel, den tidigare kommundirektören hade ett sådant uppdrag men det har, såvitt vi känner till, aldrig redovisats.

Skafferiavtal

Kommunbygderådet har redan under föregående år levererat ett färdigt förslag med underlag och borde kunna skrivas fram till KS senast Q3 2020

Kommunbygderåd Nyköping

Larz Johansson

Gunnar Casserstedt

Ordf

sekr